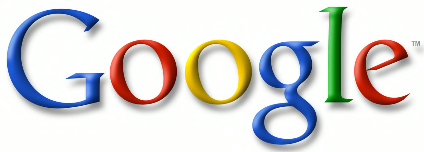
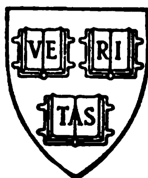
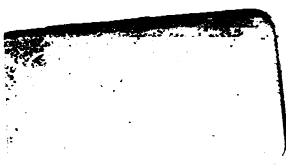

Pavel

LADISLAV QUIS

EPIGRAMY

V PRAZE
KNIHTISKÁRNA F. ŠIMÁČEK, NAKLADATELÉ
1897.

Cena 50 kr.

LADISLAV QUIS

EPIGRAMY

V PRAZE
KNIHTISKÁRNA F. ŠIMÁČEK, NAKLADATELÉ
1897.

Veršotepci.

Jak mnohá dívka, příteli, Tvá znělka:
Paráda zvenčí, uvnitř duše mělká.

Láska a srdce.

Všecko, co žil jsi, co žiješ, je sloučeno v objetí lásky,
veškera života slast, veškeren života žal;
z toho nic neznalo srdce prv, nežli je vzbudila láska:
Přejte mu dřímati dál, smrt nežli láska mu dá.

Zbožnému kritikovi, jenž odsoudil „Kosmické písně“.

Když to nešlo s poesií,
jal se psáti kritiku:
Dobří lidé, spaste duši!
tele běží k rybníku.

Chlubný.

Chlub, Anglie, se svými badateli,
ty, Francie, pak ducha rytíři,
chval, Itale, svých umělců řad skvělý,
a s Němcem Göthe svět ať usmíří:
My Češi — buďtež za to bohům díky —
my máme víc, my máme výtečníky.

Rostem.

Předci naši slávy měli kus,
nesčetné však my z ní máme kusy;
ony učil jenom jeden Hus,
nás však mučí nesčíslné husy.

Sv. Václav na pražském mostě.

Již na čtyřicet roků
tam spíná ruce v bolu:
Ó, křesťané, ó, Češi!
ach, pomozte mi dolů.

Přátelé útisku.

Robství vše prý odpor klade.
Ne, dím, třeba s nechutí:
Básníci a dívky mladé
chtějí býti tisknuti.

K literárním bojům.

Čeští literáti
teď se spolu mlátí;
realisti, symbolisti,
modernisti, parnassisti,
klassikové, romantici,
dilettanti, eklektici:
Kéž by raději se k svému vrátili,
místo slámy z klasů mlátili.

K volbám.

Nebesa až křik ten proniká:
»Chceme poslancem jen rolníka.«
Svého zástupce si žádá každý stav.
Inu, ovšem, konečně jest práv;
krejčí krejčího jen, švec vol ševce
a tak dále. — Z toho plyne lehce —
ať kdo chce neb sobě nepřeje —
poberti že musí volit zloděje.

Havlíčkovi.

Karle, Ty jsi napsal kdys:
»Českých knížek hubitelé lítí:
Plesnivina, moli, jezoviti.«
Nyní bys
k tomu musel říci:
»A též papírníci«.

Výstraha našim muzikantům.

Pozor, páni muzikanti!
držte dobře víko:

Smetanu sic Němci vezmou,
nechají nám mlíko.

Nejnovější zázrak sv. Jana.

O Janovi z Pomuka
hádka zase propuká.
»Láry fáry! teď jak dřív
marný spor, můj zlatý:
Třeba nikdy nebyl živ,
on jest přece svatý.«

Ovšem!

(Úryvek ze slavnostní řeči)

»... Můj lide! K velkým věcem povolán
byl oslavenec náš již jménem J a n;
vždyť velikánů našich slul tak řad:
Jan Hus, Jan Žižka — J i ř í z P o d ě b r a d!...«

Z rozmluvy.

A. Ti, již velikými básníky se zovou,
tvoříce prý různým zvykům hoví!

B. »Ano, pravda! Já na příklad hned
hryžu tužku, dřív než něco poví.«

A. Kéž bys raděj tu svou tužku sněď
a již nikdy nedostal zas novou.

Nivellace.

Voda hory rozplakuje,
písek v moře chvátá;
posléz bude z naší země
jenom hruda bláta.

Rovnejte jen, srovnávejte
také lidstvo v chvatu;
by, až země skončí změnu,
hodilo se k blátu.

Česká literatura a. D. 1897.

Jaké nepoměry!
Jaký skřipot per!
Pro samé jsme směry
ztratili již směr.

Nutný doplněk.

Kecal napsal knihu. Škvor děl: »Není celá;
má jen svazek, dva však oprav mít by měla.«

Nemesis.

Aby Boha chválili,
české knihy pálili;
toho hříchu by se káli,
je teď české knihy pálí.

Proč.

Brečíte, že malý národ jsme,
že jsme národ ubohý a chudý

a zas hrdostí se hruď vám dme
při parádách. Proč pak? U všech všudy!

Historie.

Už s tou slavnou naší historií
svatý pokoj dejte;
ne vám, předkům patří, kteří hnijí;
pro sebe si novou udělejte.

Muzikantský.

Co tropí se s tím všude rantů,
že prý jsme národ muzikantů.
Jsme čistí muzikanti! čert to vem!
Nám cizí hrají a my tancujem.

Dary bohů.

Každý národ po svém dostal dílu
od bohů: Moc Řím, vděk uměn Řek
a tak dále . . . Slovan v utrpení sílu,
Němec pak naň dobrý žaludek.

Tys vinna tím.

Nevěřím, co znám Tě, krásná Bělo,
boží moc že všecko stvořila;
Bůh jen stvořit mohl Tvoje tělo,
duše Tvá však dílo břídila.

Dobrý obhájce.

Za obhájce zlosyn, obžalován z vraždy,
Žvástala že zvolil, podivil se každý.
Poznali pak, že věc chytře navlekl:
Nežli Žvástal domluvil — soud utekl.

Neomylný prostředek.

Už si naši sousedi
rady s námi nevědí.
Já jim povím bez vší přetvářky,
kterak s námi: Ať jen ze Zaještědí
pošlou na nás svoje kuchařky;
pak nám chystat mohou hrobní kámen,
v krátkém čase bude s Čechy amen.

Co potom?

Křičel soudruh socialista:
»Nedbám o vlast ani o Krista,
to vše hloupost jen a předsudek;
nejvyšším mně pánem žaludek.«
Dobrá. Však co potom, moji drazí,
když si svého nejvyššího zkazí?

Vděčnost.

Nehaňte mi Němců, nejlepší to lid,
dvouvěkého spánku dopřáli nám klid;
z vděčnosti my za to jim teď máme přáti,
by jim Bůh tak dlouho jako nám dal spáti.

Svěřenství.

Šestnáct má-li předků jeho žena,
svěřenství mu budou přisouzena,
jinak nic. Ó, slavná, stará ctnosti,
kdo tě chápe dnes? Nám demokratům,
plebejským nám šosákům a tátům,
zdá se jeden býti právě dosti.

Choulostivá otázka.

Ve vinárně s mladým básníkem
rozmlouvaje řekl šosák Vít:
»Tuhle vaši knihu viděl jsem.
Mnoho-li jste od ní ráčil zaplatit?«

Rovnoprávnost.

»Že nechtí Němci dát nám rovné právo?
Ó ne, to lež,« děl mistr Bělecký,
»přec, chápej to již, tvrdá, česká hlavo:
Jak jejich tvým má býti jazyk německý.«

Paedagogický.

Proč tak mnohý příkře zavrhuje,
že teď u nás vše se illustruje?
Obrázky přec, Komenský již jistí,
nejlépe se učí děti čísti.

Dva nápisy.

Stavové kdys na své divadlo:
»Patriae et musis« napsat dali,
ale potom tak to dopadlo.
že i vlast i musy zaplakaly.

Nové tedy postavil si lid,
na ně napsal hrdě: »Národ sobě«;
teď tam sedí boháč zas a Žid,
nápisy však dosud zdobí obě.

Jindy a nyní.

Před půl věkem u nás, pravda je-li to,
básník dostal za honorář jelito;
dnes je jinak, nová vzešla zář:
Za jelito poet dostal honorář.

Naše hradby.

Ve škole nám klukům praeceptor
s chloubou hlásal: »Čechy pásmo hor
obkličuje jako hradby ochranné.« —

Nyní, když jsem moudrost školní střás',
dím: Kéž obkličovali by nás
místo hor těch — Slované.

Kdo může za to?

Kdo můž' hanět Páně ruku,
zemi naši olejného tuku,
soli též že odepřela?
Proto by již hana přestat měla,
že tak mnozí u nás v boji za vlastní
neslaní jsou a též nemastní.

Pokrok.

Modernímu řekl jsem:
‚Kozel vaše verše vem!
Kde je hlava? Kde je pata?‘

Klidně tento na to dí:
»Nepíšeme pro lidi.«

‚Promiňte! Jak rychle pokrok chvátá!
Tedy píšete už pro zvířata?!‘ —

Lidová etymologie.

Voliteli na sněm zvolen ťulpas Důl.
Kdosi uslyšev to, zvolal: »Hele!
říkalo se, že to volí tele,
a on zatím zvolen řádný vůl.«

Chyťte ho!

Velký pán byl, velký slib kdys dal,
ale skutek utek'. Lidé zlatí,
chyťte uprchlíka! Pán se zavázal
do musea nám jej darovati.

Nesmrtelný.

‚On jest nesmrtelný': — »Vždyť byl velké nic.«
‚Právě proto! Nás až nebude tu víc,
svět až světem býti přestane,
ze všeho co zůstane?'
»Inu — velké nic.«

U nás.

Dva se pohádali kdes,
zdali bor je také les:
Jestli čert je neodnes',
hádají se ještě dnes.

R. 1618 a r. 189 . . .

Dokud ještě málo kultury jsme měli,
házeli jsme okny místodržitely;
s osvětou k nám nyní přišla moda nová:
Vyhazujem okny sněmovny jen slova.

Neomylný důkaz.

Na které byl oko Žižka slep?
Na levé, to druhé bylo zdravé;
neb když není historie klep,
viděl tatík vždycky jen to pravé.

Kéž by!

Na pomezí země někdy slavné
stojí kaple, přísahal tam král;
přísaha ta nyní doby dálné
pouhá báj — než svědek stojí dál.
Kéž by raděj' kaple nestála,
však moc přísahy té trvala.

Až.

Toužíme, že v Čechách blaha není,
třeba lid měl v sněmech zastoupení:
Bratři milí, u nás bude nebe,
až muž každý zastoupí sám sebe.

Starý, dobrý prostředek.

Máme sněm a poslance v něm
v čamaře i fráčku:
Aby dítě nekřičelo,
dá mu máma hračku.

Nálezy soudů.

Právo mají nalézati
v sporech lidských soudy;
často práva stopu ztratí,
vždy však najdou bloudy.

Vyhrál.

Sedlák Poříz celých deset let
o cestu k své louce proces veď.
Vyhrál spor, svou může cestu zvát;
však co s ní? — Máť louku advokát.

Česká literární historie.

Literatura naše
jako horká kaše,
kocour historik pln nesnází
kolem dokola ji obchází;
jen se oblizuje,
po ní pokukuje:
Jiný sní mu kaši, když se vzdálí,
pustí-li se do ní, tož si hubu spálí.

Odrodilci.

Cti své i vlasti odřek' jsi se. Inu,
máš v kapse třicet stříbrných
a v tváři naši slinu.

Morava a měsíc.

‚Můžeš-li mi, bratře, říc',
na Moravě proč je víc
jedna čtvrt než dvě?'

»Nediv se, můj milý, nic,
pohleď jenom na měsíc:
úplněk přec platí víc,
že mu slunce plně září v líc,
nežli čtvrti tři.«

Něžná péče.

‚Ač půlnoc blízká, dovol, příteli,
bych přečetl ti několik svých básní.'
»Rád, však by plným dojmem vyzněly,
dřív nežli začneš čísti — lampu zhasni.«

Vděčnost národa.

On: ‚Že bídou básníci nám hynou nejvíce?
Kéž hrom tě rozdrtí!
Vždyť dáváme jim celé ulice!‘

Já: »Však po smrti.«

Nezvratný důkaz.

Že milují nás Němci, nechceš věřit?
Já přesvědčím tě, snadno padneš v léč:
Vždyť nejdražší, co Bůh můž’ lidu svěřit,
nám chtějí dáti — mateřskou svou řeč.

Otázka.

‚My Němci jsme vám Čechům vzdělanost
svou dali.‘
»Proč raději jste si ji sami nenechali?«

Laciný kabát.

Zdarma Pánbůh tvory svoje šatí.
Že ten výrok ještě podnes platí,
redaktor to stvrdil »Obludy«:
Pořídil si kabát z ostudy.

Jednomu z nových.

Zapadlý již český literát
říkal — ovšem nechutné to snad —
»My jsme jenom hnůj,
jímž se mrví písemnictví niva.«
Nedivím se proto, že tak rád,
blahem funě, s oj a uj
vznešený ten panic napořád
se v těch starých rývá.

Moderní

Chceš-li platit, moderním jen buď,
jinak marně na Parnas se hrabat:
Proto kalhoty si na ruce a hruď
oblek' Bžunda, na nohy pak kabát.

Nejmodernější.

To jen pravá poesie,
jež se všemi smysly čije;
proto, muži péra, zbraň již v bok:
Nyní lakýrníci, kováři,
masážníci, kuchaři
robí ji, však nejvíc cídič stok.

Recept na moderní báseň.

Vezmi zeleň, nach a modř a žluť,
nech to prohnit, dál pak teprv kuť.
Vraž v tu směs dva mozky ztřeštěné,
přidej touhy duše kleštěné,
tuberos pár, omasť umrlčinou,
vše to dobře smíchej s hadí slinou,
perversním pak žárům přenech var,
náhodě však smysl, chuť a tvar.

Glossa k starému heslu.

Chceš-li vlasti vděk si získat,
přízně doby nehledej;

až pak budeš hlady pískat,
na buben svou kůži dej.

Výklad.

Proč se v oné revui
před články vždy jeví
autorova tvář? —
Čtenář aspoň vidí,
že to dílo lidí.

Kritiku telegrafistovi.

Kritiky tvé krátké:
»Blbství. Špína. Hnůj.«
Pro tebe mám kratší,
pane můj.
»? — !« — ‚Fuj!‘

Modernistům.

Co jest vaše poesie
vyčtěte si z »Máje«,

tam, jak nyní žije, tyje,
věštcem líčena je:
»Zbortěné harfy ton, strhané struny zvuk —
— — vyhasla ohně kouř, slitého zvonu hlas —
mrtvé labutě zpěv« — —
Ba, Mácha tušil vás.

Res judicata.

Kam že postaviti mistra Husa?
Je-li rozumu v té hádce kusa!
Rozhodnutá věc to, dejte si přec říci:
Kostnický sbor děl, že patří na hranici.

Marná hádka.

Hádá se Čech s Němcem, dřív kdo v zemi byl.
Myslím, že zde nejdřív ještěrů rod žil.
Nechte marné hádky: Bitvy vydobude,
ne kdo dřív sem přišel, než kdo dél tu zbude.

Náhrada za museum.

Venkovan:

Žel, že museum již není na Příkopě;
nahoře to z ruky.

Pražák:

Jdi jen v staré stopě,
uzříš záhy, že tu skvělá náhrada:
Za kabinet zoologická zahrada.

První naše všeobecné volby.

Lid k volbám v páté kurii se sbíhal,
že boje byly celé Čechy plny;
než, jak když Hloupý Honza prase stříhal,
tu bylo křiku moc, však málo vlny.

Epitaf velkému vlastenci.

Zas výtečníka osud skosil,
zde leží na líze:
V svém srdci celý národ nosil
a v kapse peníze.

Mathematikova omluva.

Včera řekla ti, že její láska věčná,
jiného dnes má; ó, neviň ji, že lhala:
Věčnost může býti, ana nekonečná;
nekonečně velká, nekonečně malá.

Advokát v nebi.

Do nebe se dostal jednou advokát.
Druhého dne svatí počali se rvát,
třetího on jal se žaloby již psát.
K nim rok v pekle určil Pánbůh sám:
Advokát tam jel — a zůstal tam.

Interrogatio conscientiae.

Horlíme tak hlučně proti mládeži,
vše, co činí, je nám svatokrádeží
a přec vzpomínáme, ach, tak rádi,
na to svoje prchlé zlaté mládí.
Nezávidíme snad naší mládeži,
že to mládí jí teď náleží?

Nemýlil se.

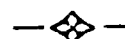
Shakespearovi jsme se smáli,
dokud omyl vlád',
že nám Čechy, ač jsou v dáli,
vedle moře klad'.

Nesmějte se, naše hoře,
že měl pravdu Brit:
Vždyť nám německé to moře
vlast chce pohltit.

Bojí se ho.

Smrt si béře jen ten hodný lid,
proč pak nejde pro zloděje Rosu?
Pro toho? Ten dá si něco vzít!
Vždyť on by jí dříve ukrad' kosu.

Pozor!

Dejte pokoj českému již lvovi,
sice by vás, braši, slup';
došel on si včera k doktorovi,
by mu vsadil nový chrup.

Victoria!

Česká duše, co chceš víc?
Nyní se již zlatý věk nám vrátí:
Dřív nám z Vídně nechtěli dát nic,
ale teď už prý to nic nám chtějí dáti.

Alšovy kartony.

Visely v průjezdě,
kryly je saze,
»Manes« je zakoupil,
dával je Praze.
Rada se dohřála,
jaký to řád,
snesla se do věže
za trest je dát.

Zbytečné bádání.

Učenci to rozluštiti hledí,
genius-li není šílenec.
Marná práce! To je stará věc,
naši šosáci to dávno vědí.

Veni, vidi, vici.

Nafouk' se jak měch, že div se nerozpraskl;
já ho jenom pích', a hle! on syče splaskl.

Básníku X. Y.

Že's jak Petr zapřel mistra, lidské,
tím jsi milost naši nezmrhal,
ale tím, ó, kvítko jezovitské,
sám že's ještě při tom kokrhal.

Jen dál!

Vlast a národ to teď nemoderní,
svět a lidstvo, mezinárodnost
heslo mladých. Rád bych jenom věděl,
za tisíc zda bude ještě neděl
jejich synům toho dost.

Dohráno.

Nudí nás dívat se, staří! A do sálu mládež
se hrne;
ke dveřím zatlačen kmet: nuž, co mu zbývá,
než jít.

Semper idem.

Člověk se nemění nikdy, vždy bohům svým
žertvuje lidi,
modla neb Jahve to buď, sláva neb víra
neb vlast.

Proč?

Pustinou ve snu jsem kráčel a před sebou
viděl jsem ráje,
za sebou smutnou jen poušť; přec však jsem
toužil jen zpět.

Stará sláva.

Jako kdys Pompeje Vesuv čas naši zasypal
slávu,
učenci pozvolna teď trosky ty vyhrabují.
Naše jsou! volají lidé, a přece vše divné a cizí:
Minulost nevrací nic, trosky ty její jen jsou.

Vyrovnání.

Letmo mizí nám blaho, však zvolna hoře
se plíží.
Vzpomínka vyrovná vše: Blaho v ní věčnost,
bol mžik.

Raději poslední.

Ku předu pomáhá v světě jen dobrá huba
a loket:
Tak než se o přednost rvát, raděj' chci po-
sledním být.

Přátelé a nepřátelé.

Já málo přátel v světě měl,
však za to mnoho nepřátel;
já přátel dobyl srdcem svým,
svých nepřátel — již nevím čím.

—◇—

Umění a řemeslo.

Nikdy ústupků davu neb modě nečiní básník;
těmi se říditi on krejčímu nechává rád.

—◇—

Pohodlný.

Proč pak, co nejvíce prchá, vždy nejvíce honíme, štěstí?
Marné to! Nechme je být; chce-li, však vrátí se zas.

—◇—

Mladost a stáří.

K činu pospíchá mladost, však stáří rádo
s ním váhá;
dlouhou ač před sebou má ona, to krátkou
jen pouť.
Rozuměj mládí a stáří a pochopíš pohnutky
obou:
Budoucnost doufá jen v čin, minulost bojí
se ho.

Přátelský výklad.

‚Vyšehrad prý nebyl nikdy zlatý,
jak dí pěvci, ze dřeva spíš byl.‘
»Inu, je to, jak bych prohodil
k tobě, Vašku: ‚Příteli můj zlatý.‘«

Velké či malé.

Zas už hádat se vás napadlo,
má-li velké být či malé
druhé divadlo.

Vyhovět lze snadno neskonale
nesnázi tu všeliké:
Významem svým ať je veliké,
vždy pak bude obecenstvu malé.

Bismarkovi.

»Železem a krví,« tvoje heslo,
Německo jímž k jednotě se vzneslo.
Žel, že nejsi poslední a prvý,
říš jenž slepil železem a krví.

Harant.

Z Pecky když vyjížděl Harant, byv zajat,
vzal vítr mu klobouk.
»Kdybych byl Římanem,« řek', »vrátil bych
domů se hned.«
Smutný vtip to à klamný, větru se podařil
lepší:
Klobouku netřeba ti, ztraceno, co jsi jím kryl.

Hus.

Spálili tělo mé, popel můj vrhli do Řeky
Rejnu,
svobodu ducha že sám hájil jsem naproti
všem.
Vítězem zůstal jsem přece, vždyť do Čech
se navrátil duch můj;
vyhubit nemohly jej: Hranice, meče ni čas.

Žižka.

Vrahy jsi přemohl všecky, jen smrti jsi pod-
lehl hořké:
Vítězstvím spita jsouc tím zhubila bezmála nás.

Jiří Poděbrad.

I.

Poslední Ty jsi byl z Čechů, jenž královskou
korunu nosil;
po Tobě nosili jen korunu mučednickou.

II.

Panstvo že sjednotil jsi, to korunu vyneslo
Tobě:
Kdybys byl sjednotil lid, byl by ji nosil
Tvůj rod.

Amos Komenský.

I

V exilu hořkém jsi žil a sladké jsi přinesl
plody;
národům svítil jsi, když národ Tvůj v tem-
noty kles'.

II.

Proč jsi nám Labyrint nechal! Teď bloudíme,
bloudíme stále;
nemůžem nalézti Tvůj, za ním se skvějící ráj.

Česká šlechta.

Mrzí mne již stálé šplechty,
že prý není české šlechty,

že jsme národ demokratů.
U všech katů!
Právě naopak!
Každý Čech je šlechtic. — Jak!?
Inu tak:
Všickni Češi mají předky,
každý Čech má znak.

Závistivé vzdechy

jur. stud. X. droucího k státní.

Ó, jak blaze bude příštím juristům,
zdaří-li se práce socialistům!
Odpadne jim právo vlastnické,
manželské i rodinné, též dědické,
a což v trestním, ve veřejném právu,
čím, já chuďas, musím cpát si hlavu.

Nutná operace.

Po všech schůzích v Čechách brousil,
rozumy tam svoje trousil,

než je všecky vytrousil,
jazyk sobě ubrousil.
Teď jel do Paříže s lékaři se radit;
dá prý si tam nový rozum,
nový jazyk vsadit.

X—ova škola básnická.

Jaké místo, tak se mnozí ptají,
patří Tvojí škole v literární obci?
Asi to, jež v dějepisu mají
Novokřtěnci, Mrskači a Skopci.

Otcovská péče.

Do náměstí dala pražská rada
v Menším Městě proraziti díru,
by mu dokázala péče svojí míru.
By pak poznalo, jak má je ráda,
nyní se zas toho ujala,
jak by tuto díru zacpala
a již na to konkurs vypsala.

Proto.

Tři má věže nyní svatovítský dóm.
Řekni proč? — By popletl se hrom,
nevěda, až začne bíti,
do které má uhoditi.

Naděje a obava.

Blaze tobě, český lide,
teď již nezhyneš,
pět stran se tě ujímá, i Židé
se socialisty též.
Jeden strach jen naději mou kalí:
Aby, než ti pomohou,
jedna druhou nesežraly.

Ferdinandova politika.

Po té velké rebelii
Ferdinand nám sklonil šíji;
bychom pak ji nemohli už zvednout,
Jezuity nechal na ni sednout.

Příčina neúspěchu.

Pět máme českých patronů,
již orodují za nás Páně u trónu;
proč nemohou tam poříditi nic?
Nu, že jich Němci mají ještě víc.

Slavme slávně slávu Slávů slavných.

Nenaříkej pro minulou slávu,
národe můj, hrdě vztyč jen hlavu;
vše přec u nás — dím to bez okolků —
slavné od úřadů do nunvářských spolků.

Důvod geografický.

Na pasu prý panny Evropy
naše Čechy přeska druhá.
To pak člověk snadno pochopí,
proč že Němec po ní sahá.

Oprávněná domněnka.

Jezerem prý byla česká země,
dřív než usedlo zde naše plémě.
Nedivím se domněnky té vzniku:
Jest zde tolik obojživelníků.

Hospodářský.

Zaseta v říjnu, v únoru vzešla,
v prosinci uzrála, k duhu nám nešla,
málo jen sypala, žádný ji nechce;
jaká to pšenice, uhodneš lehce.

Meteorologický.

Jak by zlepšilo se v Čechách ponebí
výstřední a nesrovnalé?
Snadno neskonale:
Jest jen potřebí
hlouposti, co tady se jich páše,
na pomezí vyvážeti naše.

Hned tu vzrostou hory ku nebi,
které Alpy předčí u nádheře,
a my budeme zde jako v Rivieře.

Nerovný úspěch.

Kolumbus na špičku vejce že postavil,
jaký s tím rámus se ved'!
O tom však neví se, kdo si je upravil
při ohni první a sněd'.

Uzel.

Gordiem uzel byl zamotán,
kdo by jej rozvázal světa pán;
rozťal jej Alexandr.
Život náš mocí přetržen:
Kéž by se vyskyt' nám Gordios jen,
nikdy však Alexandr.

Předpotopní.

Básník Vodný vydá
epos o stech archů.
Bratři, bude bída,
stavte spěšně archu!

Slavnému kritikovi X.

Jemu nejsou dány čtyry nohy,
ni dva rohy,
nebučí též, nemečí,
postavu má člověčí,
ale — Bože veliký! —
píše kritiky.

Epigram na epigram, který nenapíšu.

Napsal bych také epigram
o městě rodném, však se znám,
že ať by haněl jej někdo neb chválil,
bych epigram spálil.

Nutný dodatek
ke kritice románu p. X.

»Jest celý svět v něm,« přítel kritik děl,
když o Tvém románu se rozhovořil.
Má pravdu, ale dodat k tomu měl:
»Svět před dnem šestým, když jej Pán Bůh
tvořil.«

Stálá.

Jako Bůh jest ona stálá —
lháře stihni pokuta —
u ní věčnost neskonalá
jako jedna minuta.

Pražské hradby.

V hradbách se Praha mořila
po mnohá pokolení,
honem je ale zbořila,
když začlo obležení.

Vyšehrad.

O tobě bájí, že's býval prý české kolébkou slávy:
Na místě kolébky teď slávy se z tebe stal hrob.

Pozor!

Mizí naše zvyky, mizí naše kroje,
umlká píseň lidová:
Pozor! aby vítěz, vraceje se z boje,
nestanul kdys prostřed hřbitova.

Český obchod.

Dí se, pro obchod že málo smyslu máme:
Vždyť přec kůži svou co nejdráž prodáváme.

Český průmysl.

My vždycky v průmyslu jsme vynikali:
Tak Němci za Žižky již české cepy znali,
jim za hranice jsme je tehda dodávali,
též kůže ve velkém jim vydělávávali.

Obr.

Na Němce-li zřím, an dáví bratry naše,
na mysli mám vždy hned také Goliáše,
toho chvastouna, jenž posléz, lidé dobří,
skolen maličkým, jak všickni tací obři.

Parasiti.

Hle! Maďar, Turek, Cikán, vyvolený lid:
Vše z Asie a všecko parasit.

4

Pro spásu školy.

Nevěř kněžím, že by škola stonala:
Jako mroucím, již jim odevzdáni,
poslední jí chtí dát pomazání,
aby v lůně církve skonala.

Výstraha epigramatikům.

V Čechách psáti epigramy,
synu můj, se střez;
ač tě špatnost, hloupost vybízejí samy
jako jisté dámy,
věz:
Dáš-li se jim svést,
do smrti pak poneseš snad trest,
možná, že i hrobu za hrudami.

Vděčný farář.

Od patrona dostal faru,
od Boha však skromně ducha darů:
Proto při mši, když je patron na ní,
jemu víc než Bohu on se klaní.

Rázní hrobaři.

Na českého písemnictví poli
velikáni příští
vedou si, jak oni sedláčkové
po bitvě si vedli na bojišti.
Do jámy jen hází, koho najdou, strýci,
volá-li kdo: »Vždyť já ještě živ! —«
okřiknou ho syni doby nové:
»Ticho! To by mohl každý říci.«

Poučení z minulosti.

Před otci se třáslo světa půl,
nám se směje. Dělejme jak oni:
Když jim Němci nechtěli dát sůl,
sami si dojeli pro ni.

Consultatio medicorum
nad literaturou českou a. d. 1897.

Consiliarius.

Pozoruju nabotnalost notnou:
Vodnatelnost, zní mé rozhodnutí.

Ordinarius.

Já zas mám ji spíše za těhotnou:
Ona mívá teď tak divné chuti.

Nadčlověk.

‚Zákon vývoje! Prabuňka měkká,
zvíře, člověk. Dál jít duch se leká.‘ —
»Právem, vždyť se Germanie čeká
do hodiny prý již — zrodit nadčlověka.«

Zvon.

‚Sláva jemu! stále zve nás on
k práci pro vlast jako mocný zvon.‘ —
»Věru, jako zvon, to správné zcela:
Ke všemu nás volá, aniž sám to dělá.«

Těžké pořízení.

S přírodou je bída,
zvědavéť jak dámy:
Stále odpovídá
jenom otázkami.

Akustický div.

Úsudek můj žádáš? — Jak tě Bůh je živ!
Tvoje básně pravý akustický div:
Co kdo pěl kdy v světě čarnou přeměnou,
zpět z Tvých veršů zvučí sterou ozvěnou.

Kubík a Kuba.

Tak to u nás chodí!
víc než moudrost huba. —
Vždyť se to přec hodí:
Kubík míň než Kuba.

Dle nového hesla.

‚Proč tak divné věci
chlap ten provozuje,
proč jak špaček v kleci
nadává všem? Řekni mi to přeci.'
»On se uplatňuje.«

Český satirik.

Jednou zmohli jsme se v Čechách na satirika,
ale neptejte se, jak se chudák měl!
Když už, hlupák, satiry psát chtěl,
mohl klidně robit panegyrika.
Řád mu mohla vynésti ta lyrika,
a přec by jí každý hned byl rozuměl.

Nová víra.

Divným vírám doba nová
v Čechách dala vznik.
Na příklad: Cech kominníků hned
pevné přesvědčení chová,
on že národu je střed,
a že spásu, vlasti celé dík
může dobýt jenom kominník.

Rozklad.

Původní kde dodělává mrav,
rády bují cizí, špatné mravy:
Proto, že tak bídný už náš stav,
zase tedy zavádějí stavy.

Moderní.

‚Kdo jest vlastenec, ten sobecký,
národ, vlast, co Bůh dal pod nebe.‘
»Onen obětuje sebe pro všecky,
Ty pak zase všecky pro sebe.«

Nové heslo.

‚Dříve platívalo: Budiž čímkoli,
ten, kdo nejschopnější, ať se vyvolí.
Nyní platí‘ — — »Nuže, řekni, co pak?«
‚Ať mne kozel! Není-li to opak.‘

Nestranný.

Vaše stálé šrůtky
budí smích a pláč.
Rozdílu přec není mezi vámi,
vyberte, co na vás patří, sami:
Jeden důtky,
druhý karabáč.

Krátce a dobře.

Co se nahádali páni o tu politiku!
To náš Honza na to kápl hned:
On tu politiku,
on ji bez caviků,
on tu politiku snědʼ.

Snadný vynález.

Hromosvod že vynašel
Diviš před Franklinem,
nezdá se — bych pravdu děl —
mně tak velkým činem.
Vždyť přec musel, nejsa na rozumu chromý,
zřít, že po Češích se sváží všecky hromy.

Rovnováha.

Rovnováha především,
řekl kdesi kdosi.
Aha! Teď to vím:
Oč jest rozum kratší, tím
delší vaše šosy.

O českém lvu.

Češi — ač jest chudák nyní běden —
v znaku mají lva,
on má jazyk jenom jeden,
ohony však dva.
Proč jen jazyk jeden, dvojí chvost? —
Jazyk, že jest jednoho mu dost;
ohony dva — neškodil by třetí —
by se jimi stačil oháněti.

Zpěv českých boháčů.

Nemáme zlata. Naše zlatníky
div stačí na chléb, na šat, doutníky,
pak na karty
a jiné důležité caparty,
že pro vlast zbývá nám jen lásky plamen,
však pro věštce už leda kámen.

Vše pro vlast.

Do Prahy kdys přišel v starém fráčku,
v botách díry, ani vindry v sáčku;

vlasteneckým knihkupcem se stal.

— — — — — — — — — — — —

Vše, co přines, drahé vlasti dal;
nic než na Příkopě dům si nenechal.

Z přednášky

p. prof. X. »O české spustlosti mravní«, pořádané v berlínském spolku paní a dívek l. p. 189 . . .

Jaká země! Studu ruměnec,
Germánky, vám zaplaň v tváři lepý:
V Čechách byl jen jeden mládenec,
jak dí dávná pověst — a to ještě slepý.

Tomu českému arcivrtáku.

Vrtá stále, vrtá,
zahanbuje krta;
kéž by aspoň — oželíme škodu —
dovrtal se záhy antipodů.

Ještě vrtácký.

Provrtávat chtějí Simplon taky,
tuze prý tam stojí o vrtáky;
my zde ne. — Tož pošleme tam naše,
provrtají Alpy, jak by byly z kaše.

Vyrovnání.

Tak se vyrovnati
Němec hodlá s Čechy:
On prý bude hráti,
a my šlapat měchy.

Obnovený zázrak.

Trouby u Jericha
pobořily městskou zeď.
Zvěst ta není lichá,
vždyť se o takových divech slýchá
v Čechách často ještě teď.

Výklad pijákův o situaci.

Jak ze spodu se k vrchu tlačí davy,
jen málo již a zmocní se nám hlavy.
To vrátí se zas v míru, buďte bez starosti,
kdo podlehl kdy vínu, ten ví o tom dosti.

Kalich.

Že nám Čechům kalich vzali
po té Bílé Hoře? —
Když ho vzali, nový dali,
jen že plný hoře.

Nová éra.

A. V české literatuře
nastává už zase nová éra.

B. Stupňujem jen: Zle, hůř, nejhůře;
je to staré, nezdařená dcera.

Zdává se mi.

Dokazujem' Němcům svoje práva
drahně věku půl.
Zřím-li na to, někdy se mi zdává,
jak bych Kocourkovské viděl do nivy
zasívati sůl
a klídit kopřivy . . .

Národní.

U nás, pane, všecko národní,
divadla i podnik obchodní,
noviny a kdo to ví, co víc —
ale národ pořád nemá nic.

Regulator.

Žehnejte mu, synové i vnuci!
Pořádati jal se prostituci.
Úkol velký, lidská síla malá —
div-li, že ne on tu prostituci,
ale ona jej že spořádala.

Národohospodářský.

Chcete volnou tržbu nebo cla?
Nám to jedno, nemůžem' nic ztratit:
Netržíme od vás ani zbla,
právě tolik též vám budem' platit.

Nic nového.

S udivením díváte se na ně,
Srb a Turek zastavují daně.
Jakoby to nového cos bylo!
To král Jan a Sigmund jiné vedli dílo!
Ale všecky předčil Josue:
Rád bych věděl, kolik milionů
dostal za to as, když v Gabaonu
slunce zastavil a měsíc v Aialonu.

Co z toho bude?

,— Socialismus
strašidlo to rudé' — —
»To jest kvas.«
,Společnost' — —
»To těsto zas.«

‚Bože milý, co pak z toho bude!?‘
»To vám poví každá hloupá kuchta:
Bude z toho buchta.«

Nepolitický.

Pravdu měli passivity zastanci
nejít do Vídně; vždyť co tam vchází
od nás: holky, úředníci, poslanci,
všecko se tam zkazí.

Útěcha.

A. Ten šerednosti kultus v umění
již přestává jen vybízeti k žertu,
zde nebezpečí.

B. To se promění;
lid musí též se druhdy modlit k čertu.

Změna.

V šedesátých letech — přeškoda těch časů! —
nebyl vlastencem, kdo neměl dlouhých vlasů.
Nyní takých tretek netřeba už dbát,
sice by se snadno mohlo stát,
že by stihla naši mladou chasu
výčitka, že nechce vlasti dbát,
a ty staré, vlasy již kdys měli,
že jí zapomněli.

Upřímná poklona.

Ty mně pravíš: Čím kdo více cítí,
kterak jeho rozum obmezen,
tím se více víry moc v něm vznítí.
Připouštím, a projeviti jen
dovol mi, co v mysl se mi vtírá:
Kterak velká musí tvá být víra.

Zmírněná praxe.

Aby utvrdila lidi u víře,
na hranici církev pekla kacíře:
Nyní — kdy již osvěta nás blaží —
lidem hříšným pouze mozky praží.

Oškubaný satirik.

Není nad Havlíčka, jenom škoda,
v epigramech, satirách že bodá.
Proto pichlavé dřív hroty oškubali,
do rukou než publiku ho dali.
To teď vidí holé stonky jen:
Havlíčku, že spíš tak tvrdý sen!

Naše školy.

Znamenité školy máme,
to se musí říc',
o všem na světě my tam se dovídáme,
jenom o tom, čeho v žití třeba,
o tom, čím si dobývati chleba,
o svých právech, o svých dějích nic.

Novinám.

Jsou jak slunce. Denně vycházejí z rána,
vidí, co se děje v světa širém kraji,
svítí všem a mnohým zatopí,
z dřímot budí nejednoho pána,

jiného však sladce uspávají;
bohužel, též mnohé ohřívají.

Literární povodeň.

Nyní máme literární povodeň:
Špinavými proudy všecko zatopeno,
ponořen v nich mnohý, statný peň,
potřísněno kalem mnohé skvělé jméno.
Nezoufejte, nestojí to za to;
vody opadnou a zbude leda bláto.

Biblický důkaz.

Bohem stvořena jest bytost všeliká,
vyjímaje kritika;
jinak, tvůrčích dnů když prošlo šest,
nebyl by moh' Pán Bůh viděti,
že vše velmi dobré jest.

Věčné dílo.

Věčné dílo daroval jsi nám,
vyzvánějte zvony to a zvonce;
vždyť Tvůj román — co víc říci mám? —
nemá začátku a nemá konce.

Nutné obmezení.

Stále píšeš, Vaňku, ve svém listě,
že si děláme jen v světě ostudu;
obmez to jen na sebe, a jistě
hádati se s Tebou nebudu.

Slovan všude bratry má.

Slovan všude bratry má. Ten cit
byl by věru sladký,
kdybych nemusel si domyslit:
Ale nikde otce ani matky.

Zbytečná práce.

Rozbili nás, když nás snížili
na té Hoře Bílé,
celý věk nás potom klížili
dobří muži v snaze pošetilé.
Přišel jakýs velký prorok z jihu,
promluvil — a veta po všem klihu.

Plagiát.

Pokoje si nyní nedají,
všude plagiáty hledají,
já jim povím o jednom a rád:
Tahle sloka též je plagiát.

Puristé.

Puristi, to mi ta pravá cháska,
vede je prý k rodné mluvě láska.
Láska? — Jazyk lásky vždy jest ryzí,
z vašich úst i české slovo cizí.

Sociální stát.

Nahání vám hrůzu sociální stát?
Utište se, drazí, netřeba se bát:
Nechať chytří opět moc uloupí,
většinu tam zas mít budou hloupí.

Český ráj.

Česká země ráj, tak pějem' stále.
Ještě není, však jen jedno schází:
První lidé v ráji byli nazí.
Jen tak dál, a ráj tu bude v rnále.

Spolehlivý pramen.

Kdo by listy našich stran všech čet' —
má-li chuti k tomu dost i času —
ten by poznal hned,
že jsme pěkní ptáci;
navzájem tam všickni, jak by smet',
trulanti jsme, zrádci, darebáci.

Cejch.

U nás — hep-če! — dobře, že jsem kejch' —
k ulehčení práce milionů,
v literatuře též zaveden je cejch:
Kdo ho nemá v žití, ba i po svém skonu,
klečím jest, byť čněl jak cedr z Libanonu.

Spisovateli X.

Když jsi ještě chodil do školy,
propadal jsi, žes' měl pamět špatnou;
teď, kdys' tam, kde pérem zápolí,
propadáš, že máš ji příliš zdatnou

K čemu Tě rovnat mám?...

K čemu rovnat velikána Chlubu?
Myslím, nejlíp ke statnému dubu:
Dub on, mluv doň třeba slova svatá,
dub on také plody — mlskou pro prasata.

Královská krypta na Hradčanech.

V kryptě tu poklidně leží, již před věky
zemi té vládli,
blíže nich koruna též dřímá, již nosili kdys;
nic je tu neruší v spánku, kdo mrtvé by
rouhal se moci?
Korunu že by jim vzal, nikdo se nemusí bát.

Vltava.

Přes jezy vrháš se ječíc, ó, Vltavo, spoutaná
řeko,
českých polovic vod valí se korytem tvým;
dovedou lámati ledy a bořiti pilíře mostu,
pouta však zlomiti svá, k tomu jim nestačí moc.

Malá obec.

Česká obec literární
škol má dost, však není farní,
malá jest, vždyť nemá rychty svojí,
Barák tam a Chalupa jen stojí —

vlastně ty jen pamatují staří —
proto není v mapě ani v kalendáři.

Studánka.

Ve vřídle krásy voda křišťál byla,
tu pokolení celá s chutí pila.
Však přišli noví. Jak! že to je krása?
Kde barva, vůně, chuť? — A hned ta chasa
v zdroj hází kal, v něm míchá sochorem,
až vše rmut páchnoucí. — Byť s odporem,
ti polykají mok, již kráčí s časem
a šklebíce se křičí velkým hlasem:
»Sem, mroucího jež tíží věku znoj,
zde lék, zde spása, zde jen krásy zdroj.«

Obrana umělce X Y.

Ti, již na kritiky sobě hrají,
manýru Ti vytýkají;
věru, jsou to lháři bez míry!
Vždyť to vědí všickni, kdo tě znají,
že jsi jakživ neměl manýry.

Marná honba.

(Dle nové etymologie.)

Za myšlénkou ať se nehoníš,
vznést-li neznáš k výsostem se siným,
jinak chytneš leda v díře myš —
Lenka uteče ti s jiným.

Ta mládež!

Naříkáte stále na mládež,
vlást až bude, po všem u nás veta;
vaše věštby nejsou věru lež:
Vždyť je slyšet od stvoření světa.

Ti staří!

»Tihle staří za nic nestojí!« —
volá mládež — »v haraburdí patří«.
Když však schladne s léty po boji,
když jí shrbnou kdysi přímá záda,
ach, jak potom s těmi starými se ráda
proti drzým epigonům bratří.

Stará kletba.

Staří hledí k minulosti jen,
v budoucnost pak zase mládež šaká,
a přec ta i ona pouhý sen.
Zatím přítomnost,, ta kráska mladá, živá
letí kolem nich, jí žádný neužívá;
ony mrtvola, ty embryo jen láká.

Umělost a umění.

Umělost a umění
je v tom rozdíl jaký?
Krejčí sukno v kabát promění,
tvůrce ve svět mraky.

Růže a kaktus.

Mistr napsal báseň. Jak ji shlédl břídil,
napodobil mistra, chválu hloupých sklídil.
To se vždy tak děje v mexické jak báji:
Bůh když růži stvořil, čert dal kaktus kraji.

Buben.

Buben děcku dali. Co tu v domě hluku!
Když se nabažilo, zdroj chce poznat zvuku.
Protrhnulo kůži, hledá tajnost, hledá,
ale prázdný buben odpovědi nedá.
Tak jak toto děcko všecko lidstvo zvídá,
příroda mu jak ten buben odpovídá.

Modlitba Čechova.

Pane Bože, nenech brát
déle nás již v pohanu;
v politice také dát
račiž nám již Smetanu.

Básník Moderny.

Básníkem kdo chce se státi
v naší době moderní,
jako Wild nic nesmí dbáti,
jestli bídný svět jej očerní;
ale především — jak clown při cirku —
musí znáti kumštu hantýrku.

Minima non curat praetor.

V Praze l. p. 1897.

... Ó, my nestavíme na písku,
vzdělaní jsme jako Atheňané...
A tak tedy, vy jste mluvil, pane,
o jakémsi — — ach, ta moje hlava! —
Aha! Vrchlický. — To se mi často stává —
práce v sněmu, volby na blízku. —
Nu, a dal ten pán již něco do tisku?

Vždy stejný.

Tak od jakživa žádá
ten mnohohlavý dav:
Kleonům dej se vláda,
Sokratům bolehlav.

Rozdíl.

(Literární.)

‚Co asi staré dělí,
rci, od mládeže dne?‘
»Ti staří něco chtěli,
ti noví však už ne.«

Velký pátek.

Blíží se už velký pátek
poesii naší,
vždyť již sbory pacholátek
s řehtačkami straší.
Krátce radost ty, vás žel pak jímá:
Vždyť se zvony záhy vrátí z Říma.

Obnovený dvorní úřad.

V středověku měli dvorní blázny,
nyní dávno úřad ten je prázdný;
ale povídá se zase jako věc už jistá,
že se znovu obsadí ta místa:
Už prý také mnoho kompetentů —
z různých parlamentů.

Ženská studia.

Ukončeny u nás dlouholeté boly,
ženy připuštěny na vysoké školy;
professora prý se zeptali už Jandy,
přednášet-li artem chce amandi.

Odůvodněná domýšlivost.

Od těch dob, kdy Kristus dvanáct apoštolů
vyslal hlásat učení své v světy,
myslí ti, jichž dvanáct činí tucet spolu,
že jsou členy vyvolené čety.

On píše.

On píše, píše, píše — —
všech bude záhy výše.
Ó, nechte mu jen vůli;
vždyť píše samé nuly.

Zjištěné datum.

Často netušeně se nám pravda zjeví.
Bezpečně tak nyní zjištěno,
potopou kdy lidstvo bylo stíženo:
Bylo to hned před tím, nežli vznikla Revui.
Patrno to všem, kdo chápati jsou schopni:
Vždyť co bylo před ní, vše jí předpotopní.

Nestejné výsledky.

Dva šli s opposicí; jeden v pevné víře,
druhý, že se chvěla pod vládou již zem:
První, dobrák, odseděl to v díře,
ale druhý stal se ministrem.

Dluhař.

Na dluh bydlíš, piješ, jíš, se šatíš,
sliby jen svým věřitelům platíš;
v tom bych tobě mírným soudcem byl,
kdybys jen též na dluh nemluvil.

Špatný lov.

V· lidské vědy širošírém moři
loví Kaňka, pilně síť tam noří,
marně však, ač po Dobrovském šňupá:
Sám vlez do čeřenu, chytíš aspoň hňupa.

Známému spolku.

Nesprávné váš spolek jméno sobě dává,
očkoliv se vezme, všecko pochovává.
Nač to upejpání? žabařství to, žebr!
zvete jej přec: Entreprise des pompes funèbres.

Memento.

Lidé naši
hned se plaší
pro milostný pohled s hůry:
Kéž by raděj' dbali chmury
v pohledu, jenž z dola
o pomoc k nim volá.

Vyvolený národ.

Nemá vlasti ani řeči,
poražen a rozptýlen ten lid,
a přec mocní v prachu před ním klečí:
Ztratil vlast a dobyl světa Žid.

Povědomé koterii.

Jste jako Husité: Váš vůdce slepý,
a třeba byste neválčili cepy —
tož aspoň klepy.

Čínský papír.

V Číně prý se papír taký robí,
po měsíci jenž se na prach drobí:
Jak by se to hodilo nám krásně,
kdybys na ten papír psal a tisk' své básně.

Nám.

U nás Čechů samá milost jen,
pán i paní, jaká pošetilost!
K čertu s tím již! Kdo jest volný, ten
žádá právo; zlosyn, otrok milost.

Vrchol slávy.

Od úpatí k vrcholu až slávy
jaká cesta svízelná a dlouhá!
Dostoupiv ho, nemáš, kam bys složil hlavy;
vždyť on tečka pouhá.

Nežádaná mzda.

My jsme žádali práva, vy nám však dáváte zákon:
Liu tak za Rachel kdys podstrčil Jakubu strýc.

Satirikovo dilemma.

V Čechách těžko nepsat satiru,
ale ještě tíže jest ji psát:
Píšeš-li, jsi zralý pro díru,
nepíšeš-li, leda na salát.

Proč ten kvap?

Nyní v světě všecko vře,
kypí, kvapí, lítá,
ale země zvolna mře.
Je ten kvap snad proto zde,
v dáli kdes že slední jitro svítá?

Proč se rdí.

Proč se rdívá, rcete, lidi,
země na večer a z rána?
Panenka to za díla se stydí,
ve dne v noci vámi vykonaná.

Časomíra a přízvuk.

Přízvuk jen, nic časomíra!
Ano, pane Králi:
S časomírou staří sobě hráli,
ale jará duše česká
délkám se již vzpírá,
za to sobě včasný důraz chválí.

Bělohorský.

»Zaslepený lide! již to věz,
Bílá Hora byla pro nás štěstí« —
s kazatelny ondy hlásal kněz. —
Pro vás ano, s tím se mohu snésti.

Vavříny budoucnosti.

Největší teď chválu těm svět zahude,
jimž se napsat zdaří
to, co nebylo, co není, nebude.

Pravopisný.

Mistře Huse, chybils', jak, to nevíš ani,
žes' ty čárky, háčky vynalez' nám k psaní;
což se namoří teď, když jim ztuční váček,
neb když límcem zlatým, řádem zdoben fráček,
mnozí dobří pánové a páni,
aby ztratili tu čárku neb ten háček.

Pokrok.

Žabáci, když ještě hloupí byli,
na sněm volili si žabí vlasti chloubu;
teď, když se již umoudřili,
poslali tam rodu svého troubu.

Prosba Čechů.

Rač nám dáti, Bože milý,
jen co Němec mít se domýšlí,
a my skokem doletíme k cíli,
kam jsme za věk ještě nepřišli.

Ústavní vláda.

Dívce křehké ústavní
podobá se vláda;
dobudou-li její přízně nemravní,
opuštěná padá.

Upřímné přání.

Chraň mne, Pane Bože, srdce zlého!
Proto, když ti, Michle, přáti mám,
souseda ti přeju stejně laskavého
jakým ty jsi od věků již nám.

Výborná kritika.

Jednomu vhod tenká, druhému zas tlustá.
Výborně tvá kniha spojuje ta gusta:
Tlustá objemem svým jako holka z venku,
tenounká jak slečna městská — na myšlenku.

Pokrok

Dokud hrdě pnul se samovlády dům,
knížata jen měla privilegium
udělati z osla třeba excellenci:
Nyní lid už dělá jim v tom konkurrenci.

Otázka.

Orgie, perverse, nervosa, hnus,
šílenství, hniloba, zkažený vkus,
našeho věku to poslední kus.
Ve srdci úzkost, hrůza na tváři:
Není to Řím, než přišli barbaři?

Starému odpadlíku.

Opustiv svůj prapor nevěrně,
pod nímž stříbrem prokvetly Ti vlasy,
přidal jsi se, Bořku, k Moderně.
Myslíš tím si vrátit mladé časy?
Ó, jak sluší Tobě titerně,
pošetilče, úbor mladé chasy!
K zlosti aspoň dráždí blázni dnešní,
staří blázni — jsou nám jenom směšni.

Zpátečníku.

Čas vždy letí v před,
Ty však stále kráčíš zpět:
Půjdeš-li tak jedním honem,
egyptským se staneš Faraonem.

Dvanácte škol.

Chceš-li čím se státi — zákon velí —
dvanáct let tě škola musí spínat.
Proč? — Nu, bys pak po svůj život celý
měl nač zapomínat.

Status quo.

Naše velmoci — jich půl a pět —
jsou jak ženské ve dvacítce let;
neb jak ony chtí, čas aby stál:
Status quo i jejich ideál.

Nová therapie.

Neustále páni medikové
vymýšlí si therapie nové;
škoda jen, že všecky chybu mají:
Nemocní jim pořád umírají.

Zvrácené pravidlo.

S celými-li čísly čítáme, tu nuly
za cifru, jež platí, skromně vždy se tulí.
V žití pravidlo to přečasto se zvrátí:
V popředí jsou nuly, v zadu ti, kdo platí.

Malý rozdíl.

Čím se liší despocie
od ústavní monarchie?
V oné lid jest zašlapován,
v této jenom zastupován.

Divadlo a sněm.

Divadlo a sněm, v čem rozdíl se tu skrývá?
V onom platí se, pak teprve se dívá;
v tom se dívá dřív, a potom plat se chtivá.

Evoluční.

Z opice že člověk vznikl
hypotesa vrtká;
v svět bych ale chutě křikl:
Kritik povstal z krtka.
Vždyť již etymologie
jména přímo v oči bije!
Však též rodu rys má všaký:
Rýpá, ryje
a vždy krátkozraký.

Socialismus v Čechách.

Sociální snahy jistě
v Čechách na pravém jsou místě,
kde, dle zpěvu lidového,
okrad' chudý potřebného.

Rytířský národ.

Rytířský jsou národ Maďaři,
kdo se troufá pochybovat o tom?

Oni prací svůj čas nemaří,
co chtí míti, směle sáhnou po tom,
ať to slovácké jsou pokladny neb děti,
pro křivdu jim vždycky meče z pochev letí.

Otrocké přání.

Nám se v mládí rozpuku tak krásně
o svobodě zlaté druhdy zdálo;
nyní přišli jiní a ti křičí hlasně:
»Spoutejte nás více, dnešních pout nám málo.«

Dokonávající věk.

Ujařmené lidstvo, ušlapaná práva,
v znamení tom tento věk se dokonává;
do moře se vlily marně krve řeky:
Končí tak jak počal, stejně s všemi věky.

Nevyřknuté slovo.

Ach, co slov se napsalo a řeklo!
Kdyby každé bylo krůpějí,
přes Montblank by moře vlnou teklo.
Mezi nimi slova plná síly, krásy,
dosud nevyřčeno ale slovo spásy.

Odi profanum vulgus et arceo.

‚Nenávidím pitomou tu chátru,
která nezná než svůj žaludek,
jí se štítím; národ sester, bratrů
dávno překonaný předsudek.‘
»A co z národa pak ještě zbývá nám?«
‚Já sám.‘

Aura popularis.

Naříkáš si, že jsi zneuznán;
nenaříkej, tak to v světě chodí:
Davem hold jen tomu bývá vzdán,
kdo ho ze všech nejlíp za nos vodí.

Odplata.

Země máť nás nepřestává živit,
ač ji šlapem', ač ji kopáme:
Živíme zas jisté pány. Jak se divit,
nám že činí to, co zemi děláme?

Marná otázka.

Na otázku »proč?« vždy šetřte slov,
zkoumejte jen jevy;
francouzský tak řekl filosof.
Proč? — Že sám nic neví.

Obrácené výsledky.

Mnohý národ pad', že zůstal stát,
jiný povznesl zas čestný pád.

Naše zákony.

Naše zákony jsou jako velký les,
mnohému se v nich už cesta spletla;
a čím hlouběji jsi do nich vlez',
tím v nich méně rozhledu a světla.

Nový kultus.

Na oltářích kdysi modly stály,
kříž a svaté dal tam jiný věk;
když i ty se pověrou být zdály,
vyvýšili na ně nyní žaludek.

Zelený stůl.

Proč moudré rady
tak rády
u zelených sedí stolů?
Příčina v tom sotva jiná,
nežli že jim zeleň připomíná,
odkud přišli mnozí, nežli tady
setkali se spolu.

Proč bychom se netěšili.

Neradi my Češi hlavy věšíme,
radujem' se, třeba nebe šedé;
nejvíce se ale těšíme,
když z nás komu se cos' nepovede.

Křivda.

Mamlásek se přidal k sboru štvanců,
který hází po všem starém bláto;
nadali mu proto usmrkanců.
Myslím, že se mu tím křivda dělá:
Co pak může, nebožáček, za to,
maminka že nos mu neutřela?

Stará sláva.

Na slávu svých předků po právu jsme hrdi,
chyba však, že na ní stále líháme,
ana, když se druhdy zdviháme,
vždycky hrozně plesnivinou smrdí.

Obrácený anděl.

Mé děvče anděl! — blouzní přítel Mucha.
Když anděl, anděl, nemáš-li dost ženy,
však třeba dodat, anděl obrácený:
Jest pouhé tělo, ale nemá ducha.

Důsledek.

O básníku, jenž pěl před nemnoha lety,
napsal mladý kritik, že je mastodon;
tož dle geologů alfabety
jeho následník, pan kritik — slon.

Brody.

Proč Brodů, Brodců, Brodků jest v Čechách
jako Lhot?
To, brachu milá, proto, že moc zde mělkých
vod.

Spisovateli N.

(Útěchou v zlých dobách.)

Tvou bezcennost nechť naše mladá chasa
z plic plných do všech světa úhlů hlásá,
to vědomí Tě, brachu, posilni —
ba můžeš ještě pánům těm být vděčný —
že křičí také, že jsi fossilní;
vždyť uznávají tak, žes' téměř věčný.

Náhrada.

Že u nás není čichu ani vidu
teď po muži, jenž roven Winkelriedu,
by pro vlast obětoval se? — Ba, to zjev řídký.
Však za to máme četné Winkelriedky.

Epitaf.

Co jsem uměl, dělal jsem,
co jsem nemoh', nechal jsem;
ale co jsem nedoved',
na jiné jsem chytře sved'.

Lékařům.

Nehorlete tolik pro tu hygienu,
pro vás, věru, pochybnou má cenu;
neb až počne konati své divy,
od čeho as, pro Bůh, budete pak živi?

Rovnost.

Všickni jsme si rovni před zákonem:
Proto šlechtic, odsouzen když právem
pro zločin byl sprostý, lůze stavem
rovným bývá prohlašován honem.

Blaník.

V Blaníku rytířstvo české prý dřímá a dřímati bude,
pokavad, báje tak dí, nebude nejhůře nám.
Nejhůře? Více-li může zlost osudu soužiti národ,
nežli již týrala nás? — Rytířstvo, dřímej jen dál.

Laciná sláva.

Lacinou pohrdám slávou, již nedala zásluha vlastní;
bublina mýdlová to, cizí již nafoukl dech.

Karel IV.

Otcem tě nazvali vlasti, ó, Karle! žel, že jsi vlastním
Sigmunda otcem též byl, věno tvé dceři jenž vzal.

Radostná chvíle.

Jedna jen radostná chvíle jest zapsána v dějinách českých:
Němcům když pro dekret z Hor přestalo líbit se zde.

Nová křižácká výprava.

V novou výpravu zas křižáckou
na nás Němci bratry z říše štvou;
zdali pak je pohnou asi k tomu?
Možná: Vždyť už na pět věků tomu,
co tak pospíchali od Domažlic domů.

Přeměny.

Komáři se mění na slony,
v komára se slon zas obrací;
pán dřív dělal na sedláka zákony,
na pány je dělají teď sedláci.

Přirozené či státní.

Hádají se, co nám více zdrávo,
přirozené nebo státní právo,
důkazy a rány padají tu pádné:
Ale zatím neplatí, ach, žádné.

Evropský koncert.

Koncert velmocí se tedy shod',
jenže divné hraje symfonie:
Jest v nich mnoho not,
málo melodie,
žádné harmonie.

Neděkuj.

Máš-li rozum bystrý,
nečiň bohům díků,
že nám dali mistry,
však ne učedníků.

Slovanská jednota.

Víra nás dělí a mravy, též hranice, jazyky,
písmo.
Nuž, co pak společné nám?: Jméno a bratrský
svár.

Bratrské výklady.

‚Vaše hudba дрань‘ —
Čechu brat děl Rus;
ten zas houk' si naň:
»Lepší než váš vkus.«

Přítel Epikur.

Zlobě žití čelí hravě,
nevzdychá a nekňourá,
a když přec má myši v hlavě,
pořídí si kocoura.

Předstižené očekávání.

Když se zlíbilo Ti slovo svoje dáti,
jen jsi zavázal se, že v něm budeš státi;
Ty však mnohem výše povinnost svou chápeš:
Málo Ti v něm státi — proto po něm šlapeš.

Modlitba prohrávajících.

Pane Bože, vyslyš naše lkání,
zahanbi a zmať a potři naše škůdce;
nechceš-li však toho splnit přání,
tedy dej jim aspoň naše vůdce.

Fetišismus.

Nesmějte se Židům, zlatému že teleti
na poušti se hloupě jali klaněti;
mnohý národ na svém Kapitolu
nyní ještě klaní sprostému se volu.

Obrat.

Z nouze kdys platila za čin již dobrá vlastenců vůle:
Myslím, že z nouze by teď opak zas platiti měl.

Legendy.

Že prý svatodušní revoluce
odvrátila od nás přízeň šlechty.
Hm! to já vím ještě lepší věc:
Hostii že škrábl kdysi nehty,
jeden svatý dal si utít ruce.

Našemu Velikánu Velikánovići.

Velikán Jsi velikánů tady,
s hrůzou milců vědy mladých zří Tě svět;
obáváť se právem smrti hlady:
Vždyť Ty prý jsi všecku učenost již sněd'.

Překlad překladu.

Překladů se nyní sype na nás déšť.
Eh, a co vše! Ale vem to nešť!
V tom však bída — člověk by se ztřeštil —
chceš-li chápat, bys je teprv zčeštil.

S podmínkou.

Němci utrpení našeho by litovali,
ba snad velebili naše vzkříšení,
jenom kdybychom též sledovali
Krista v jeho k nebi vstoupení.

Kollár.

V jedno chtěl Slovany spojit on vzájemným
duchů všech svazkem.
Sen že to? — Titanův však; splniv jej
Bohem by byl.

Básníku protiformalistovi.

(Již historický.)

Leháš s tím a vstáváš,
že je forma střep.
Ba, Tvá jest; však ona na pohřeb
víc než stačí toho, co v ni dáváš.

Diamant.

Ty jsi náš démant, o tom není hádky,
vždy leskneš se a vždycky jsi tak hladký,
do všeho rýpáš; barvy prost jsa sám,
přec jenom všemi v oči hraješ nám;
ty deštěm pravým žárné jiskry seješ,
však sám se ani za mák nerozhřeješ.

Čeho více třeba.

O to, věru, tolik neběží,
bychom velkost otců svojich znali,
ale nejvíc na tom záleží,
poznati to dobře, kterak my jsme malí.

To stačí.

Šťastně pochován již národ holubičí,
však teď zase se všech stran se křičí,
že jsme národ sokolů.
Myslím si: Nač tato jména ptačí?
Ku vítězství, věru, že nám stačí,
budeme-li muži pospolu.

Čeho třeba nejprve.

Chceme-li se zase státi tím,
čím jsme byli před čtyřmi sty lety,
hleďme, drazí moji, především
narovnati šíje si a hřbety.

Pochybná útěcha.

Čeho dočkají se literární jména,
dá-li si svět říci od Hennequina,
krásné písemnictví národu že škodí? —
Český poeto! Čím ta ti v světě změna?
Leda těchou, o chvíle že hodné
předstihli ji v tvojí zemi rodné.

Nový Mozart.

Náš on Mozart? — Jak! vždyť operu
při prvním mu vysyčeli večeru.
Právě proto! Vždyť též bezděky
requiem si napsal na věky.

Jistý výsledek.

Na výsledek mysle, marně tížíš hlavu,
příteli, když píšeš o knize;
jestli že z ní budeš míti slávu,
nakladatel shrábne peníze.

Výslovnost.

Jinak Francouz píše, jinak vyslovuje,
mnohý Čech i v tom jej následuje;
zatím tak, že slovo jinak v duchu,
jinak vyzní bližnímu zas v sluchu.

Dva vrchy.

Vrchy dva nevelké v srdci se zvedají otčiny naší,
výše přec vrchů nám všech, co jich jest ve světě ční.
Z východu Žižkov zří k Praze, však v západu Hory hřbet Bílé:
Věru, den slávy vzplál tam, v krvi by uhas' nám zde.

Sláva a hanba.

Činu vlastní jsou dcery i sláva skvělá i hanba,
čin náš rodný je syn, dědové jeho jsme dcer;
proto se nedivme tomu, že čiperné obě ty holky,
ať nám to milo či nic, z pravidla přežijí nás.

—◊—

Karlův Týn.

Karlův Týne, ty jsi byl
kamennou nám elegií;
však náš gotik učinil
nyní z tebe travestii.

—◊—

Nespravedlivá výtka.

Proč jej peskujete, poetické role
že mu plodí bodláčí a hloží?
Rouhání to věru jenom holé:
Vždyť se na něm plní přec jen slovo boží.

—◊—

Prosté rozluštění.

Umrtvuj své tělo, učí asketa,
Epikur zas hlásá do světa:
»Jez a pij a hrej.«
Vepřík doveď' spojit s krajem kraj.
Oběma on krásně vyhovuje:
Rozkoší své tělo umrtvuje.

Bod.

Nejmenší ve světě věcí, ba netřeba hmoty mu ani;
a přec kol bodu se jen otáčí nesmírný svět.

Splněné přání.

(Epitaf.)

Dlouho jsi přával si v srdci skromný jen úděl mít země,
marně však; nyní Ti jej přes vůli vnutila smrt.

Miláčku štěstěny.

Čeho se jen dotkneš, všecko měníš v zlato,
ale ani najíst nepřeješ si za to.
Ty jsi jako Midas, na mou milou duši!
Třeba's nebyl králem, přec máš dlouhé uši.

Socialistický.

Stará smrt je dojista
první socialista;
rovným činí s chlapem pána,
práce s mzdou jí vyrovnána,
ruší vlastnictví, též manželství jho sladké
a hned ukazuje, kterak v době krátké
vypadati bude sociální říše:
Smutno na hřbitově, mrtví leží tiše.

Podstatný důvod.

Nehaňte mi tuto krásku,
že si vzala takového vola;
ona Sokratova apoštola
pěstovat i v manželství chce lásku.

Přirozený následek.

Cokoli kdo v Čechách napíše,
vše On pohltí co nejspíše,
ať to hořké, kyselé neb sladké.
Jak by neměl potom hlavy vratké,
div-li, že se žaludek mu kroutí
od takého nesmírného pití
a že spěchá kamsi do zákoutí
sobě odlehčiti.

Victrix causa diis placuit, victa Catoni.

Dokud národ jařmo ponížení nes',
kromě Boha nad něj neměl český kněz;
když teď lid náš okřál, náleží
nejprv Římu kněz a papeži.
Marně o tom bádám, příčina v čem vězí:
Či snad starý Cato příkladem tu knězi?

Naše literatura.

Před sto lety neměli jsme žádné,
nyní v ní již anarchie vládne;

jestliže nám pro ni zase zvadne,
těšte se, snad po stu letech zmladne.

Naše boje.

Krví, potem práv si dobýváme,
za to ale kus když jednou máme,
ihned chutě do sebe se dáme,
a když kořist v cáry roztrháme,
potom opět znova počínáme.

Česká politika.

Taká české politiky podstata:
Jedni: Bum, bum! Druzí: Ra-ta-ta!
Pomohli-li oni z bláta do louže,
ti zas pomohou nám z louže do bláta.

Kvadratura kruhu.

Jakou měli kdysi učenci s tím turu,
chtíce vypočísti kruhu kvadraturu:
Ejhle rozluštění! — Celý kulatý
Vašek jest a přece hranatý.

Cena.

Vypsanou že cenu dostal škvár, se reptá;
neprávem, jen slyšte, rozvaha co šeptá:
Dobrému dát dílu cenu? — K čemu? —
Vždyť ji má: tož patří právem bezcennému.

Hádka o Havlíčka.

Hádají se o Havlíčka, kdyby žil,
ke které by z našich stran se připojil.
Myslím, že by správnou otázka spíš byla:
Která strana by se k němu připojila.

Skromná otázka.

Musea teď kvapem zakládají všude,
aby, co nám dochováno po předcích,
dokud čas se příštím zachovalo v nich.
Chválím tě, ty ušlechtilý trude,
byť i zpozděný; však nezdá se, náš um
že se snaží též, by pro to, co tu po nás zbude,
nemuseli vnuci stavět museum?

Básníkovi X.

Ty se všude chlubíš dítky svojí musy,
my však cpem' si uši plni hrůzy,
slyšíce řvát verše tvé i prosu:
Křičí tak, že máť jim dala kozu.

Novopečenému doktoru N.

Po letech když dolezl jsi k cíli
s těžkou bídou, památnou tu chvíli
v aule velké — významné té chlouby —
oslavili: osel, tele, trouby.

Přítomná a příští sláva.

U potomstva těžko dobyti si slávy,
snadno strhnout ale vrstevníků davy;
nehaň proto těch — leč oněch netresci:
Živý jen, ne mrtvý vládne suggescí.

Oduševněná symfonie

Symfonii složil
slavný mistr Kouba;
duši svou v ni vložil:
Zníť z ní stále trouba.

Jeseň lyriky české.

Kdosi napsal, že má nyní
jeseň česká lyrika;
pravdu má, vždyť pokrylo již jíní
hlavu nejmladšího básníka.

Naše nadšení.

Oheň nadšení v nás lehce zaplane,
tu hned všecko v jedné hoří snaze;
žel, že žár ten první vánek odvane,
že co zbude popel, dým a saze.

Česká opera.

Smetana otevřel českou operu.
Otevřel, ale zavřel zase, strýče:
Velebíme nyní její nádheru,
škoda jen, že mistr odnes klíče.

Dvojí odměna.

Jestli ženou povrhovat sluší,
která prodává své tělo,
kterak by se muži díti mělo,
který prodává svou duši?
Jak by mělo? — Hm! — Však tak to jest:
Hanbu nevěstka a renegat má čest.

Národní zrádcové.

Říká-li kdo lidu pravdy nemilé,
aspoň moudří váží sobě rádce;
u nás jinak, my to béřem' krátce:
Odvážlivce také zpozdilé
prohlašujem' za národní zrádce.

Národní podnik.

Že na tužkárnu volba vaše padla,
to, páni, věru chyba přeželná,
spíš národní se měla zřídit prádelna:
Vždyť máme tolik špinavého prádla!

Snadná pomoc.

Jak skráň bys laurem ovil
a nesmrtným se stal?
To přesnadná jest věc:
Jen vyslov, napiš přec,
co ještě nikdo nevyslovil,
co ještě nikdo nenapsal.

Vyrovnání.

Vyrovnán měl pány
tak být svár náš kletý:
Němci dají rány,
ale Češi hřbety.

Matadoři.

Jiná země, jiné zvyky.
V Španělích se měří matadoři s býky;
v areně naší politiky
zase také hračky:
Jeden chytá hejly, druhý tluče špačky.

Lidské vědění.

Nevíme odkud jsme přišli a nevíme také
kam spějem',
víme, že spějeme jen, není-li klamem i to.

Shoda

V onom státě milo žít,
vše tu v krásném ladu:
Vláda chce mít jiný lid,
lid pak jinou vládu.

Excentr.

Proč to škube stále Rakouskem
k zadu hned, hned k předu? —
Proto že se točí kol
nepravého středu.

Kritický.

Znáť as obecenstvo svoje Sirka,
troufaje si sloužit mu tou řezankou;
vždyť co vydal, není básní sbírka,
spíše bych to nazval sebrankou.

Vyhláška.

Hledají se zdravé, statné kojné,
dále také ještě krávy dojné,
též se koupí dětské moučky dvě stě centů;
offerenti nechť se hlásí v praesidiu parlamentu.

Příčina nezdaru.

Když náš Vašek chodil ještě do školy,
opisoval nestydatě úkoly;
proto, když teď život úlohy mu dává,
nemoha nic opsat, stále propadává.

Panama.

Co Panama nám, zda to víš,
zas ukázala v Paříži?
Že na zlosynu visí kříž
a spravedlnost na kříži.

Jepice.

Když k odchodu se léto strojí,
vždy u řek jepice se rojí;
však u Vltavy v belletrii s nimi
se roztrhává pytel prostřed zimy.

Upřímná lítost.

Každého a všecko bych byl rád
pohladil v té drobných veršů hrsti,
ale rarach sám mi nějak ruku zmát':
Já sic hladil, vždy však proti srsti.

OBSAH.

Strana

Strana

Strana

Strana

Od téhož spisovatele vyšly následující práce:

Původní:

Z RUCHU. Básně. V Praze 1873.

BALLADY. V Praze 1883. Poetické besedy č. VI.

TŘEŠNĚ. Humoristická povídka veršem. V Praze 1884. Poetické besedy č. XV.

PÍSNIČKY. V Praze 1887. Poetické besedy č. XXXIII.

HLOUPÝ HONZA. České pohádky Illustroval Mikuláš Aleš. Druhé vydání. V Praze 1892.

EPIGRAMY. V Praze 1897.

Překlady:

BALLADY GÖTHOVY. V Praze 1879. Poesie světová XIX.

MARIE STUARTOVNA. Truchlohra v pěti dějstvích, napsal *Fridrich Schiller.* V Praze 1891.

Kolcov Alekséj Vasiljevič **BÁSNĚ.** V Pr[illegible]e 1892. Sborník světové poesie. Roč. II. č. 3.

Göthe W. **IFIGENIE V TAURIDĚ.** Činohra o pěti jednáních. V Praze 1894. Sborník světové poesie. Roč. IV. č. 8.

V tisku se nalézá:

BÁSNICKÉ SPISY KARLA HAVLÍČKA s předmluvou a úvodem (obsahujícím nástin básnické činnosti Havlíčkovy).

